

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

Cementa AB
Box 47210
100 74 STOCKHOLM

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) avseende hamn- verksamhet vid Cementa AB:s anläggning på fastigheten Bista 4:28 i Håbo kommun

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Cementa AB (org.nr. 556013-5864) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att vid Bolagets anläggning på fastighet Bista 4:28 i Bålsta i Håbo kommun bedriva hamnverksamhet som omfattar 15 anlöp per år av fartyg med bruttodräktighet av minst 1 350 ton.

Verksamheten klassas enligt bilagan till förordningen (1989:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med **SNI-kod** 63.22-1 (prövningsnivå B).

Enligt den nya bilagan till ovannämnda förordning klassas hamnverksamheten med verksamhetskod 63.10.

Tillståndet gäller tills vidare

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap. 9§ MB miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas huvudsakligen i enlighet med vad Cementa AB angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.

2. Mottagning, hantering och lagring av gods ska ske på sådant sätt att risken för störningar i form av damning, nedskräpning och dylikt minimeras. Uppkommer olägenheter från verksamheten ska åtgärder vidtas, i samråd med tillsynsmyndigheten, för att avhjälpa problemen.
3. Punktkällor med stofthaltig luft ska genomgå rening före utsläpp till omgivningen. Stofthalten efter softavskiljningsanläggning får som riktvärde uppgå till högst 10 mg/m³ normal torr gas.
4. Lagring av farligt avfall och av kemiska produkter ska ske under tak på tät hårdgjord yta inom invallat område, alternativt annat skydd som av tillsynsmyndigheten bedöms som likvärdigt. Invallningen ska rymma en volym som motsvarar den största behållarens volym samt minst 10 % av summan av övriga behållares volym.
5. Saneringsmedel och saneringsutrustning inkluderande länsor för omhändertagande av oljespill m m ska finnas lätt tillgängliga på anläggningen.

*Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, ålägger verksamhetsutövaren att vidta åtgärder så att villkoret inte överskrids och förhindrar att överskridandet upprepas.

Utredningar och föreskrifter under en prövotid

Länsstyrelsen uppskjuter med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken frågan om vilka riktvärden för buller som ska gälla för verksamheten. Under prövotiden ska bolaget utreda verksamhetens bidrag till bullersituation vid näraliggande bebyggelse, dvs. inklusive buller som uppkommer från fartyg, förväntad bullersituation vid fullt utnyttjat tillstånd samt förslag till skyddsåtgärder samt de ekonomiska konsekvenserna av detta. Förslag till skyddsåtgärder och kostnader bör utgå från Naturvårdsverkets riktvärden för buller avseende såväl befintlig industri som nyetablerad industri.

Utredningen samt förslag till slutliga villkor ska lämnas in till Länsstyrelsen senast den 31 oktober 2010.

Under prövotiden ska följande provisoriska föreskrifter gälla.

- P1. Buller från hamnverksamheten ska begränsas så att inte högre ekvivalent ljudnivå uppkommer som riktvärde* utomhus vid närmaste bostäder än
- 50 dB(A) dagtid (kl 07-18)
 - 45 dB(A) kvällstid (kl 18-22), samt
 - 45 dB(A) lördag, söndag och helgdag (kl 07-18) och nattetid (kl. 22-07)
- Cementa AB ska i god tid innan nattlig lastning och lossning av fartyg anmäla det till tillsynsmyndigheten.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

3 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

Igångsättningstid

Fråga är om pågående verksamhet varför förordnande om igångsättningstid enligt 22 kap. 25 § MB inte är relevant.

Verkställighetsförordnande

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 22 kap. 28 § första stycket miljöbalken att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Angående tidigare beslut

Bygg- och miljöavdelningens i Håbo kommun delegationsbeslut den 25 oktober 2000, MHSP § 294, rörande ett antal försiktighetsmått för verksamheten upphör att gälla när det nu aktuella beslutet vunnit laga kraft.

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte Cementa AB från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Särskilda regler för hantering av avfall från fartyg finns i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg och Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd (2001:12) om mottagning av avfall från fartyg respektive (2007:15) om åtgärder mot förorening från fartyg.

Cementa AB ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarns egenkontroll om vad som bl.a. gäller driftstörningar. Varje år före utgången av den 31 mars ska miljörapporten inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Miljörapporten ska utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2006:9) om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Enligt 2 kap MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som ska iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 4 § MB vari föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med bestämmelserna i 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

4 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

tillståndet, ska den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

Avgift för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet ska enligt 2 kap. 1 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt MB betalas av den som bedriver miljöfarlig verksamhet som anges med beteckningen A eller B i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör ska detta i god tid före nedläggningen anmälas till tillsynsmyndigheten. Cementa AB ansvarar för att undersöka om mark- och vattenområden, byggnader och anläggningar är så förorenade att de kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön och i så fall även ansvara för att efterbehandling sker (10 kap). MB).

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut och skäl för ansökan

Verksamheten har tidigare inte varit föremål för tillståndsprövning enligt miljöskyddslagen eller miljöbalken. I samband med ett anmälningsärende meddelar tillsynsmyndigheten, bygg- och miljöavdelningen i Håbo kommun, följande försiktighetsmått för verksamheten den 25 oktober 2000.

1. Verksamheten bör bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Bolaget åtagit sig eller i övrigt angivit i ärendet. Åtgärder för att begränsa vatten- eller luftföroreningar eller andra störningar till omgivningen bör inte avvika från vad som angivits i anmälan.
2. Buller från anläggningen ska vid befintlig industri begränsas så att det inte ger upphov till en högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än 55 dB(A) dagtid, (kl 07-18), 50 dB (A) kvällstid (kl 18.00-22.00) och 45 dB (A) under sön- och helgdagar samt nattetid (kl 22.00-07.00).
3. Anmälan om nattlig lastning och lossning av fartyg ska ske i god tid innan den startas till tillsynsmyndigheten.

I samband med införandet av MB kom landets hamnanläggningar att omfattas av kravet på tillståndsprövning som miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 6 § MB och 5 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Den som vid ikraftträdandet av MB bedrev miljöfarlig verksamhet för vilken krav på tillstånd till driften infördes, ska enligt övergångsbestämmelserna senast den 31 december 2005 komma in med tillståndsansökan till prövningsmyndigheten.

Hamnverksamheten vid Cementa AB:s anläggning är en sådan numera prövningspliktig anläggning. Detta är skälet för ansökan.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

Ansökan med åtaganden, yrkanden och förslag till villkor

Cementa AB, nedan kallat Bolaget, ansöker om tillstånd för fortsatt och planerad befintlig verksamhet på fastigheten Bista 4:28 för 15 anlöp per år av fartyg med en bruttodräktighet av minst 1 350 ton. Bolaget åtar sig att vid eventuella motorbyten installeras energisnålare högeffektsmotorer som ett led i företagets energieffektivisering.

Bolaget har föreslagit följande villkor för verksamheten.

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten i huvudsak bedrivas i enlighet med vad Bolaget angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i ärendet. Mindre ändringar får dock ske efter medgivande av tillsynsmyndigheten under förutsättning att ändringen inte medför ökade utsläpp eller annan ökad störning för omgivningen.
2. Buller från verksamheten får som riktvärde* inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:
55 dB(A) dagtid, vardagar måndag- fredag (kl 07-18)
45 dB(A) nattetid, samtliga dygn (kl 22-07)
50 dB(A) övrig tid.
Momentana ljud mellan kl 22-07 får höst uppgå till 55 dB(A).
3. Anmälan om nattlig lastning och lossning av fartyg ska ske innan den startas till tillsynsmyndigheten.
4. Punktkällor med stofhaltig luft ska genomgå rening före utsläpp till omgivningen. Stofthalten i utgående renad luft efter stoftavskiljare får som riktvärde* inte överskrida 10 mg/Nm³ normal torr gas.
5. Bolaget ska i god tid före en nedläggning av hela eller delar av verksamheten lämna in en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten.

** Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids, medför skyldighet för verksamhetsutövaren att vidta åtgärder för att förhindra att överskridandet upprepas.*

Samråd

Bolaget har den 9 juni 2005 genomfört tidigt samråd med Länsstyrelsen och bygg- och miljöavdelningen Håbo kommun i form av samrådsmöte och med särskilt berörda genom annons i Enköpings-Posten och Bålsta-Upplands-Bro-Bladet, samt utdelade informationsbrev till kringboende. Länsstyrelsen gjorde bedömningen att verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i den mening som avses enligt förordningen om miljökonsekvensbeskrivning. Därför genomfördes ett utökat samråd under sommaren 2007 där statliga och kommunala myndigheter samt föreningar inbjöds att inkomma med synpunkter. Synpunkter har framförts om bl.a. risker med fartygstrafiken, risk för oljeutsläpp och dagvattenhantering.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

Ärendets handläggning

Tillståndsansökan enligt 9 kap MB inkom den 21 december 2007. En miljökonsekvensbeskrivning var bifogad till ansökan.

Handlingarna sändes på kompletteringsremiss till bygg- och miljöavdelningen i Håbo kommun. Länsstyrelsen begärde kompletteringar av Bolaget och begärda kompletteringar inkom den 30 september 2008.

Ansökan och miljökonsekvensbeskrivning kungjordes i Enköpingsposten och Bålsta -Upplands Bro- Bladet den 3 november 2008. Ansökan remitterades för yttrande till Fiskeriverket, Bygg- och miljönämnden i Upplands-Bro kommun och Tillståndsnämnden i Håbo kommun. De kommunala nämnderna inkom med yttranden.

Bolaget har fått del av vad som tillförts ärendet och har kommit in med yttrande och bemött vad som anförts.

Bolaget har vidare fått del av Länsstyrelsens förslag till beslut i ärendet och har kommit in med erinringar avseende villkor 2 och kravet på prövotidsredovisning.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Bolaget tillverkar och marknadsför cement i Sverige. Tillverkningen sker i Slite, Skövde och Degerhamn. Bolagets kunder är betongtillverkare och entreprenörer i bygg- och anläggningsbranschen. Cirka 95 procent av producerad cement levereras i lös vikt, resten säljs via byggvaruhandeln i säckar. Bolaget är kvalitets- och miljöcertifierat enligt de internationella kvalitets- och miljöstandarderna ISO 9001 och ISO 14001 vilket innebär att det bedrivs ett strukturerat kvalitets och miljöarbete.

För att minska behovet av långväga landtransporter har Bolaget ett tätt nät av cementdepåer längs Sveriges kuster samt fyra i Mälardalen. Till depåerna fraktas, med specialbyggda fartyg, cement från Cementas fabriker i Slite och Degerhamn samt vitcement från Ålborg i Danmark till depån i Bålsta. Sjötransporter kräver väsentligt mindre energi och ger således mindre miljöpåverkan än landtransporter. Cement är dessutom en färskvara med stora krav på snabb och säker distribution. Från depåerna går cementet vidare med bulkbilar till slutkund.

Depån, som uppfördes år 1972, tar emot, lagrar och levererar cement direkt till kund som bulkvara. Depåanläggningen består av en silo om 6 000 ton som är försedd med dubbla överfyllnadsvakter. Cementleveranserna sker med inhyrda

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

7 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

specialfartyg. Cement transporteras från fartyg till silon med hjälp av pneumatiskt transportsystem via en transportledning om 130 meter. Kapaciteten är 120- 200 ton per timme. Lastningen övervakas av fartygs- och depåpersonal. Hamnen har en 40 meter lång kaj, bestående av fyra betongkasuner med träbrygga. Området är inhägnat och godkänt enligt ISPS koden (International Ship and Port facility Security code) samt hamnskyddsdirektivet. Utlastningsanläggningen från depå till bulkbil har en kapacitet om cirka 140-180 ton per timme. Anläggningen består av fordonsvåg och två utlastningsbälgar. Utlastningen är automatiserad och utförs av chaufförerna enligt särskild manual.

Depån har under de senaste åren hanterat cirka 5 000 ton cement per år. För de närmaste åren uppskattas hanterad mängd cement i depån och över kaj till att omfatta 30 000 ton cement per år. Det motsvarar totalt 15 fartygsanlöp per år. Tidigare har viss utskeppning av sten, grus m.m. varit aktuell vid hamnanläggningen men sådan utskeppning ska inte längre ske på depån och omfattas således inte av ansökan. Bandtransportören kommer dock att finnas kvar tillsvidare. Detta är anledningen till att de 20 fartygsanlöp som angavs i samrådsunderlaget förändrats till de 15 anlöp som nu anges i ansökan.

Volymerna av utlastad cement och anlöp åren 2003-2006, har varierat mellan 3 200-6 000 ton. Antalet fartygsanlöp har varierat mellan 1 till 3 per år. Ansökt omfattning innebär en utlastning av 30 000 ton med 15 fartygsanlöp per år.

Den dagliga driften vid Bålstadepån bedrivs av inhyrd entreprenör via ett lagerhållaravtal med Bolaget. Depån har aktiv verksamhet under måndag till torsdag kl. 05.00- 21.00 och fredag kl. 05.00- 15.30. Lastning på andra tider kan i undantagsfall ske efter överenskommelse med lageransvarig. Lossning av fartyg kan dock förekomma även nattetid. Bolaget avser inte att göra några tekniska förändringar av verksamheten utöver de som kan bli ett resultat av tillståndsprovningen.

Verksamheten är av den arten att några fordon, ägda av Bolaget, för interna transporter på fastigheten inte finns. Några särskilda villkor angående interna transporter föreslås därför inte.

Fartygstransporterna hyrs in av Bolaget. Lossning kan ske dygnet runt, alla veckodagar, och tar 15 timmar samt därefter 5-6 timmars mekanisk rengöring av lastutrymmet. Bolaget har inte rådighet över fartygen vid transport i farleder då man inte styr över rederiernas verksamhet och fartyg. Rådigheten måste därför avgränsas till kajen i Bålsta. Från anläggningen transporteras cement till Bolagets kunder med bulkbil via Bistaborgsvägen ut på Kalmarleden, Södra Bålstaleden och vidare ut på E18 mot Stockholm och Uppsalaområdet. Vid en volym av

5 000 ton sker uppskattningsvis 60 transporter per år. Transportbehovet förändras proportionellt mot volymhanteringen. Vid en årlig volym om 30 000 ton förväntas antalet transporter bli 360 per år eller 7-8 per arbetsdag. Transporterna sker måndag till torsdag kl. 05.00-21.00 och fredag kl. 05.00- 15.30. Lastning på annan tid kan förekomma. Bolaget äger inga egna bulkbilar. Rådigheten över bulkbilarna anser Bolaget ska avgränsas till den lastning som tar 20-30 minuter per bil och som sker inom Bolagets fastighet. Några särskilda villkor angående externa fartygs- och bulkbilstransporter föreslås därför inte. Inga tidigare verksamheter finns registrerade på fastigheten.

Miljökonsekvenser

Råvaror och kemikalier

Vid anläggningen hanteras inga råvaror då ingen produktion sker utan endast en omlastning och lagring av cement. För driften av det pneumatiska transport-systemet och övrig utrustning används mindre mängder underhållskemikalier i form av oljor och smörjfetter. Miljö- och hälsopåverkan från använda kemikalier får betraktas som ringa.

Energi och vatten

Uppskattningsvis förbrukas 75 000 kWh el i verksamheten samt cirka 5m³ vatten årligen. Vid ansökt omfattning förväntas vattenförbrukningen vara på samma nivå medan elförbrukningen ökar till uppskattningsvis 185 000 kWh. Bolaget upphandlar sitt elbehov på spotmarknaden och elen är producerad av en mix av energikällor. El ger inte upphov till några utsläpp lokalt där den används, men däremot kan koldioxid och andra miljö- och hälsoskadliga ämnen uppkomma vid produktion av el. Hur elen produceras får stort utslag på utsläppsnivåer. Vindkraft och vattenkraft ger mycket små utsläpp, medan kolkraft ger stora utsläpp av växthusgaser. I Sverige produceras elen till största delen av vattenkraft och kärnkraft, internationellt är fossila bränslen helt dominerande. Eftersom elnäten i Norden och till viss del i Europa är sammankopplade importerar och exporterar vi el över nationsgränser. Resursförbrukning och miljöpåverkan får anses som ringa. Förbrukningen av 75 000 kWh el i verksamheten årligen kan jämföras storleksmässigt med elförbrukningen för 3-4 eluppvärmda villor. Kontoret värms upp med el, medan depån i övrigt är ouppvärmad. Tre kompressorer finns för tryckluftproduktion. Kompressorerna används till transportsystemet för lastning av bulkbilar, för drift av stofffilter och för att fluidisera cementet i silon. Då depån återtog i drift år 2001 genomfördes en modernisering och översyn av all utrustning på depån. Kompressorerna och stofffiltren ersattes med energieffektivare utrustningar. Några ytterligare energieffektiviseringar bedöms inte som rimliga, då den tekniska nivån bedöms som den mest energieffektiva och modernaste möjliga. Depåns utformning är tämligen statisk, någon större

ombyggnad är inte planerad. Vid eventuella motorbyten installeras energisnålare högeffektsmotorer som ett led i företagets energieffektivisering.

Utsläpp till luft från depåanläggningen

Utsläppen till luft från depåanläggningen består huvudsakligen av stoft, uppskattningsvis i storleksordningen 10 kg per år. Stoftutsläppen förväntas öka till cirka 50 kg per år vid ansökt antal anlop. Det stoft som emitteras till luft består av cement vilket är ett kalk-, järn- och kiselinnehållande material. När stoftet blandats med vatten eller luftens fuktighet bildas kalciumhydroxid som hårdnar och direkt har en pH höjande effekt, 12,5-13,5, som sedan avtar. Stoftet innehåller endast naturliga mineral, har ingen känd ekotoxikologisk verkan och får betraktas ha ringa miljöpåverkan.

Utsläpp från lossning och transporter

Direkta utsläpp till luft, orsakade av verksamheten på Bolagets anläggning, uppkommer från fartygens hjälpmotorer när fartygen ligger vid kaj. Emissionerna till luft består till största delen av koldioxid, kväveoxider, svaveldioxider, kolväten och stoft. Sjötransporter företas med fartyg som angör Bålsta från farleden i Mälaren. Utsläpp under liggetid vid kaj anses orsakade av Bolaget.

Årliga utsläppsmängder från cementlossningen redovisas i tabellen.

Ett fartygsanlop motsvarar 15 timmars lossning och 5 timmars rengöring.

Ämne	3 anlop per år	15 anlop per år
CO ₂ (ton)	30	148
NO _x (ton)	0,6	3
SO ₂ (ton)	0,2	0,9
Kolväten (ton)	0,02	0,09
Stoft (ton)	0,01	0,06

Vidare uppkommer indirekt och som en följd av Bolagets verksamhet utsläpp från transporter då fartygen trafikerar farleden till och från Bålsta samt från de bulkbilstransporter som levererar cement till kund. Att uppskatta miljöpåverkan från dessa transporter är svårt att göra och har inte gjorts. Bolagets bidrag till växthuseffekten består framförallt av koldioxidutsläpp från de fossila bränslen som åtgår för att driva hjälpmotorer vid lossning och indirekt från de transporter som Bolagets verksamheter genererar i form av fartygstransporter och bulkbilstransporter. Uppskattningsvis bidrar lossningen av 15 fartygsanlop med maximalt 148 ton koldioxid årligen. För övriga indirekta utsläppskällor kan inte någon uppskattning göras. Bolagets bidrag till försurningen består framförallt av de utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider som uppstår vid förbränningen av

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

10 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

fossila bränslen för att driva hjälpmotorer vid lossning och indirekt från de transporter som Bolaget verksamheten genererar i form av fartygstransporter och bulkbilstransporter. Uppskattningsvis bidrar lossning vid ansökt antal transporter med cirka 0,9 ton SO₂ och 3 ton NO_x årligen. För övriga indirekta utsläppskällor kan inte någon uppskattning göras. Luftmiljön i Håbo kommun är enligt översiktsplanen från år 2006 mycket bra. I Håbo ligger värdet på kväveoxider mellan 27-39 microgram/m³ som mest vilket betyder att beslutad miljö kvalitetsnorm klaras med marginal. Normen för svaveldioxid uppfylls med marginal även den i hela länet.

Bolagets bidrag till luftföroreningar består framförallt av de utsläpp av svaveldioxid, kväveoxider, kolväten och partiklar som uppstår vid förbränningen av olja för att driva hjälpmotorer vid lossning och indirekt från de transporter som Bolagets verksamheter genererar i form av fartygstransporter och bulkbilstransporter. Uppskattade mängder SO₂ och NO_x, redovisas ovan medan mängderna kolväten och partiklar uppskattas till 0,09 respektive 0,06 ton per år för lossning av 15 fartygsanlöp. För övriga indirekta utsläppskällor kan inte någon uppskattning göras. I Håbo ligger värdet för PM-10 mellan 12-24 microgram/m³ som mest, vilket betyder att beslutad miljö kvalitetsnorm klaras med marginal.

En möjlighet att nedbringa utsläpp orsakade av fartygsmaskineri är elanslutning. Möjligheten till elanslutning är beroende av att fartygen har utrustning för elanslutning samt att rätt elanslutning finns vid kaj. Någon gemensam standard för utformning av elsystem finns inte. Det innebär att många fartyg inte är anpassade för att anslutas till olika hamnars elnät. I brist på existerande överenskommelser och nationell lagstiftning kan det naturligtvis finnas utrymme för att hamnar frivilligt erbjuder olika former av service till fartygen, som ex elanslutning. En investering i elanslutning förutsätter normalt en frekvent fartygstrafik i form av så kallad linjetrafik, för att vara ekonomiskt motiverad. Använd fartygsflotta är specialbyggda för självlossning, pneumatiskt eller mekaniskt. Ingen hamn som Bolaget lossar pneumatiskt vid, Bålsta, Degerhamn, Vallhamn eller Varberg, erbjuder elanslutning för fartygen. Fartygen har möjlighet att el-ansluta lossningsutrustningen ombord på fartyget för mekanisk lossning där så kan erbjudas. Däremot kan inte den interna elförsörjningen ombord till ventilation, datorsystem m.m. av säkerhetsskäl försörjas från kaj utan 1-2 hjälpmotorer måste användas för ändamålet. Elanslutning erbjuds normalt vid hamnar som anlöps frekvent. I Bålsta har anlöpen varit mellan 0-2 per år sedan driften av depån återupptogs år 2001. De i ansökan yrkade 15 anlöpen per år, bör miljöprövningsdelegationen vara medveten om, är ett väl tilltaget antal anlöp för att inte behöva ompröva verksamheten inom de närmaste 10-15 åren samt ha en säkerhetsmarginal ur straffrättslig synvinkel då ett överskridande av yrkade anlöp är direkt

straffsanktionerat. Anlöpen kommer sannolikt att vara färre än de yrkade 15 per år under en stor del av de närmaste åren.

Den anlidade flottan kommer i framtiden att bli uttjänt då fartygens ålder är cirka 40 år. Sannolikt kommer antalet fartygstyper som Bolaget då upphandlar att öka då några specialfartyg för cementhantering inte längre kommer att finnas hos rederierna. Anlitande av fartyg kommer ytterligare att minska möjligheten till anpassning till specifika förutsättningar vid en aktuell hamn avseende t.ex. elanslutning.

Utsläpp till vatten

De utsläpp till vatten som förekommer är små mängder kondensvatten från tryckluftskompressorer och sanitetsavloppsvatten. Avloppsvattnet avleds via grannfastighetens, Gyproc, spillvattensystem till kommunalt reningsverk. Dagvatten avleds i befintligt dagvattensystem till Kalmarviken. Vid ansökt antal anlöp förväntas inte utsläppen till vatten att förändras. Vattenområdet i den del av Mälaren närmast Kalmarviken har enligt Mälarens vattenvårdsförbunds undersökningar år 2005 måttligt näringsrika förhållanden med ett måttligt stort siktdjup. Bolagets bidrag till vattenkvalitet i Kalmarviken bör vara litet då endast dagvatten släpps ut från området.

Buller

Dominerande bullernivåer från verksamheten uppstår när fartygen ligger vid kaj och de hjälpmotorer som används för drift av generatorerna för elförsörjningen körs samt från det pneumatiska transportsystemet på land. Bolagets bidrag till bullernivåerna vid de bostäder som är belägna 650 m från fastigheten på Strandvägen är högst 45 dB(A) vid mätning av ekvivalenta ljudnivåer och 50 dB(A) för momentana. Bullernivåerna får anses vara acceptabelt ur störningssynpunkt och några klagomål har inte förekommit avseende buller. Bolaget anser att man inte har rådighet över anlitat rederiets fartygsflotta och således inte kan ställa krav på ljuddämpande åtgärder. Bolaget har endast rådighet över den fasta anläggningen i Bålsta. Bolaget är låst genom upphandling till endast ett rederi då det inte finns något annat som erbjuder självlossande fartyg i Norden. Fartygen är av äldre teknisk standard, cirka 40 år gamla, och kommer att fasas ut och ersättas med andra fartyg utan självlossning. Bolaget anser att det är oskäligt att kräva att verksamheten ska underskrida riktvärden för nyetablerad industri. Enligt de bullerberäkningar som utförts är den högsta ekvivalenta bullernivån 45 dB(A) och de maximala momentana ljudnivåerna från verksamheten beräknade till högst 50 dB(A) invid närmaste bostäder. Hamnen har sedan år 2001 haft mellan 0-2 anlöp per år. Lossningstiden för fartyg är 15 timmar med cirka 5-6 timmars rengöring efteråt, vilket innebär en uppehållstid för fartyg vid kaj på maximalt

21 timmar per anlöp. I värsta fall har alltså verksamheten sedan år 2001 gett upphov till en bullerstörning nattetid på 45 dB(A) under 16 timmar per år om de två fartyg anlöp och man utgår ifrån att en del av lossningens totala 21 timmar utfallit under nattperioden. Vid ansökt omfattning på 15 anlöp skulle verksamheten i värsta fall ge upphov till maximalt 120 timmars nattlig lossning med en bullernivå på 45 dB(A) under ett år. Som ovan redovisats är 15 anlöp en väl tilltagen omfattning som kan vara möjlig under de närmaste 10-15 åren samt tilltagna för att ha en säkerhetsmarginal ur straffrättslig synpunkt (villkorsöverskridande). Anlöpen kommer sannolikt att vara färre än de yrkade 15 per år under ett stort antal av de närmaste åren och således blir störningstiden nattetid mindre än 120 timmar. Bolaget bedömer att ett riktvärde nattetid på 45 dB(A) är acceptabelt mot bakgrund av hamnens relativt begränsande omfattning. Bolaget har endast rådighet över den fasta anläggningen och denna är relativt ny i sin utformning då depån renoverades år 2001 bedöms möjligheten att ytterligare inkapsla och dämpa ljudbidraget från befintlig mottagningsanordning begränsad. Ytterligare inkapsling minskar tillgänglighet för service m.m. Återkommande tillsyn och underhåll bedöms istället kunna bibehålla utrustningens status och den redovisade bullernivån. Förutsättningar för externa avskärmningar i riktning mot bostadsområdet på andra sidan Kalmarviken med hänvisning till närheten till vatten är liten.

Avfall

De mängder avfall som uppkommer i verksamheten uppskattas till en volym av cirka 0,2 ton industriavfall samt några kilo farligt avfall per år. Vid ansökt volym förväntas inte volymen avfall förändras. Bolagets avfall består till stor del av cement bestående av kalk-, järn- och kiselinnehållande material. När cement blandats med vatten eller luftens fuktighet bildas kalciumhydroxid som hårdnar och direkt har en pH höjande effekt, 12,5-13,5, som sedan avtar. Avfallet innehåller endast naturliga mineral, har ingen känd ekotoxikologisk verkan och får betraktas ha ringa miljöpåverkan.

Förorenade områden

Produktionsområdet har inte varit föremål för några speciella undersökningar avseende eventuella föroreningar i marken mer än Länsstyrelsens mifofas 1-kartläggning. Inga tidigare verksamheter finns registrerade på den plats där Bolaget ligger. Området där Bolaget är beläget har inte varit föremål för några speciella undersökningar avseende eventuella föroreningar i marken. Fastigheten Bista 4:28 finns inte med i Länsstyrelsens Mifo-databas.

Områdesskydd

Riksintressen

Enligt 4 kap. 2 § MB är Mälaren med öar och strandområden i sin helhet av riksintresse, med hänsyn till dess natur- och kulturvärden för turismen och det rörliga friluftslivet. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden. Bestämmelsen utgör inget hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet. Mälaren är av riksintresse för både yrkesfisket och fritidsfisket. Ökad hänsyn måste tas till fisket i samband med sjöfart, muddring och vattenreglering.

Naturresevat, naturvårdsprogram, kulturresevat, fornminnen och Natura 2000. I Länsstyrelsens naturvårdsprogram för Uppsala län är bäckravinen i Bista utpekad som ett sk. klass två-område. Ravinen utgör en betydelsefull del i det omgivande landskapet mellan Bista industriområde och bostadsområdet Södra Viby. Ravinen är en naturlig ravin med aktiv erosion. Norr om Bolagets fastighet finns två fornlämningar. Inga kulturresevat finns beslutade i området. I närområdet finns inte heller Natura 2000 områden som kan tänkas påverkas av Bolagets verksamhet.

Recipientundersökningar

Luft

I SLB – rapporten ”luftkvalitet i Stockholms och Uppsala län” från år 2006 som upprättats på uppdrag av Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund, redovisas sammanfattande miljötilståndet för luften i länet. Uppsala län har två stationer där mätningar utförs, Uppsala och Marsta. Kraftigt minskade utsläpp av svavel gör att miljökvalitetsnormen för svaveldioxid uppfylls överallt i länet. Preliminära resultat visar att normen för kvävedioxid överträds längs flera vägar i Uppsala län. Miljökvalitetsnormen för marknära ozon till skydd av hälsa, som ska eftersträvas att nås till år 2010, överskreds år 2006 vid bakgrundsstationerna i Marsta. Miljökvalitetsnormen för bly till skydd för människors hälsa är uppfylld med mycket god marginal liksom normen för bensen.

Mälaren

I rapporten ”miljöövervakning i Mälaren 2005”, som upprättats på uppdrag av Mälarens vattenvårdsförbund har relevanta fakta sammanställts. Totalt finns elva provtagningspunkter i vattenområdet och den provtagningsplats som är närmast belägen Bolagets anläggning i Bålsta och Kalmarviken är Prästfjärden. Fjärden tillhör en djup del av Mälaren med låg klorofyllhalt, måttligt höga fosfor- och kvävehalter, svagt färgat vatten och en låg halt av organiska ämnen. Kvoten mellan kväve och fosfor visar på balans mellan kväve och fosfor, vilket innebär att det finns risk för massutveckling (s.k. blomning) av blågrönalger.

Djupbottenfaunan har undersökts i sex provytor sedan år 1997, varav en av lokalerna är Prästfjärden. År 2005 visade bottenfaunan på näringsfattiga förhållanden i lokalen. Bedömningarna av näringsstillståndet var gränsfall till måttligt näringsrikt. Prästfjärden har den syrekrävande och näringsämneskänsliga vitmärlan "Monoporeia affinis" förekommit vid samtliga provtillfällen. Tätheten har varierat kraftigt och vissa år har vitmärlan fullständigt dominerat bottenfaunan. Vitmärlans reproduktion är till stor del beroende av tillgången på kiselalger, och sannolikt är det säsongsvariationer i kiselalgproduktion som orsakar de kraftiga fluktuationerna i täthet. I övrigt domineras bottenfauna i Mälarens provytor av fåborstmaskar samt tofs- och fjädermyggor. Jämfört med tidigare år tycks syre- och näringsituationen vara relativt oförändrad. I norra Prästfjärden har emellertid vitmärla återigen koloniserat provytorna och sannolikt konkurrerat ut andra känsliga arter.

Mark

Bista är ett industriområde där normalt sett en ökad risk för föroreningar i marken finns. Jordarten i området är finlera vilket ur föroreningssynpunkt är fördelaktigt då föroreningar inte är så mobila i denna jordart. Leran kan förhindra att spridning sker ner till grundvatten och djupare gruslager. Det krävs dock att föroreningarna får ligga ostörda från t.ex. schaktningsarbeten och ledningsdragnings för att vara immobila vilket inte är sannolikt i ett industriområde.

Bedömningsgrunder

Planförhållanden

Bolagets depå och hamn i Bålsta är belägen på fastigheten Bista 4:28 i Bista industriområde lokaliserat på västra sidan av Kalmarviken. Viken mynnar ut i Prästfjärden och Mälaren. Enligt den fördjupade översiktsplanen för Bålsta tätort, beslutad av kommunfullmäktige den 15 april 2002, är Bista klassat som industriområde och bevarandeområde. Rekommendationen för området är att den nuvarande markanvändningen bör fortgå. De omgivande fastigheterna består av industrier och annan hamnverksamhet. En småbåtshamn finns cirka 300 m norr om anläggningen. Närmaste bostadsfastighet är belägen på Kalmarvikens östra sida, på ett avstånd av cirka 650 m. Området omfattas av detaljplan, fastigheterna Bista 4:27 m.fl. "Gyproc", antagen av kommunfullmäktige i Håbo kommun den 13 juni 1994. Enligt detaljplanen, är området avsett för industriändamål (J) och vattenområdet för hamnändamål (WV). Strandskyddet inom detaljplanen har upphävts. Hamnen i Bålsta är klassad av Sjöfartsverket som en allmän hamn. Bolagets anser att verksamheten inte strider mot detaljplan eller översiktsplan.

Miljöbalkens hänsynsregler

Enligt bevisbörderegeln ankommer det på verksamhetsutövare att genom utredningar och i övrigt att visa att verksamheten kan bedrivas på ett miljömässigt godtagbart sätt i förhållande till hänsynsreglerna följs. Bolaget har tillräckliga kunskaper om de samt dess risker och om hur miljöproblem, som kan uppstå till följd av den egna verksamheten, kan förebyggas och begränsas. Delar av denna kunskap redovisas i den dokumentation som upprättas i samband med tillståndsansökan. Vidare säkerställer Bolagets certifiering enligt ISO 9 001 och 14 001 att man kontinuerligt skaffar kunskap om sin verksamhet ur kvalitets- och miljösynpunkt. Den mark som tas i anspråk för depån är enligt detaljplanen avsedd för industrier med hamnberoende verksamheter varför markfrågan får anses vara ändamålsenlig enligt ett hushållningsperspektiv. Verksamheten utgörs endast av omlastning och någon tillverkning eller annan industriprocess förekommer inte inom området. Vid omlastningen tas allt spill som ur företagets synvinkel är en säljbar produkt om hand och återförs in i systemet i största mån vilket minimerar utsläpp till luft av stoft samt motverkar att vitcement behöver tas om hand som avfall. Energi- och vattenförbrukning vid anläggningen är av mindre omfattning och anses inte kunna effektiviseras ytterligare. Verksamhetens ansökta omfattning på 15 fartygsanlöp per år med 30 000 ton utlastad cement, innebär att befintlig anläggning resursutnyttjas i högre grad än vid dagens förhållanden. Detta innebär en god resurshushållning. Inom Bolaget tillämpas produktvalsprincipen och man undviker farliga ämnen och beredningar i form av kemikalier samt ersätter dem med mindre farliga motsvarigheter. I verksamheten används i princip endast smörjfett och olja vilka är inte märkningspliktiga kemikalier. Om eventuellt någon ny kemikalie skulle komma att används bedöms och registreras den enligt upprättade interna rutiner. Det aktuella området som Bolagets verksamhet befinner sig i får betraktas tåla den typ av störningar som Bolagets verksamhet ger upphov till då det är ett planlagt industriområde där inga natur- eller kulturvärden finns i dess omedelbara närhet och med ett avstånd på cirka 650 m till närmaste bostad. Bolaget kommer att bistå tillsynsmyndigheten med information och samarbeta i de fall det krävs för att förebygga och avhjälpa skada.

Lokalisering

Lokaliseringen av depån och hamnen bedöms även idag vara den mest lämpliga beroende på effektiva distributionsmöjligheter, central geografisk placering i ett stort avsättningsområde och med goda kommunikationsmöjligheter för att knyta samman fartygstransporter med landsväg. Vidare är området avsatt som industriområde enligt detaljplanen för Bista industriområde och vattenområde för hamnändamål. Strandskyddet inom detaljplaneområdet är upphävt. Då verksamheten ligger inom befintligt industriområde får miljön anses tåla den påverkan som industriverksamheter ger upphov till. Närmaste bostad är belägen cirka 650 m nordost om depån vilket är längre än det rekommenderade

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

16 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

skyddsavståndet i Boverkets allmänna Råd 95:5 "Bättre plats för arbete" för omlastningscentraler där riktvärdet är satt till 500 m.

Alternativ lokalisering

Etableringen av Bolagets depå och hamn i Bålsta gjordes år 1972 och som en del i Bolagets lager- och distributionssystem som byggdes upp från 1950-talet och framåt i syfte att få en rationell distribution av cement. Valet av plats för etableringen styrdes av transportkostnader och identifiering av större konsumtionscentra. Depån har historiskt varit en mindre aktiv del av Bolagets distributionssystem. Området kring och i Mälardalen har under vissa perioder hanterats från Stockholmsdepån varför någon cement inte hanterades i Bålsta under en period. Från och med år 2000 återupptogs hanteringen av cement och Bålsta blev Bolagets enda depå för importerad vitcement. Bolaget förespråkar inte någon alternativ lokalisering utan anser att befintlig lokalisering är lämpligast av skäl som anges under rubriken lokalisering.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär i detta fall att verksamheten i Bålsta läggs ned eftersom nuvarande verksamhet saknar tillstånd för fortsatt drift. Eftersom det är efterfrågan inom bygg- och anläggningsindustrin som styr produktionsnivån kommer med största sannolikhet vitcement som inte distribueras ut från Bålsta att distribueras ut från Cementas leverantör i Danmark eller från någon konkurrent till Bolaget. Ur ett hushållningssynpunkt innebär detta ingen skillnad då motsvarande naturresurser tas i anspråk. Miljöeffekterna av förekommande cementtransporter kommer dock att öka väsentligt då bulkbilstransporter behöver användas. För att förse området kring Bålsta med 30 000 ton cement årligen skulle kräva drygt 750 bulkbils-transporter från Danmark. Att uppskatta den indirekta miljöpåverkan från dessa transporter och ställa i relation till ansökt omfattning där cementleveranser sker med fartyg till Bålsta är svårt att göra. Fartygstransporter är dock mer energieffektiva då större volymer gods kan transporteras och således är miljöeffekterna mindre än för landsvägstransporter.

Alternativ utformning

Alternativa utformningar är inte aktuella med tanke på att verksamheten är befintlig och tekniska förändringar planeras inte förutom de som eventuellt kan bli resultatet av förestående prövning.

Miljömål

Verksamheten bedöms i första hand påverka miljömålen om begränsad klimatpåverkan och frisk luft pga. utsläpp från hjälpmotorer på fartygen och transporter. Det gäller koldioxid, svaveldioxid och kväveoxider. Redogörelse över beräknade utsläppsmängder och jämförelse med eventuell miljökvalitetsnorm redovisas under rubriken ”utsläpp till luft”.

YTTRANDEN

Bygg- och miljönämnden i Upplands Bro och tillståndsnämnden i Håbo kommun har inkommit med yttrande om aktuell ansökan. Bygg- och miljönämnden tillstyrker verksamheten under förutsättning att nedanstående synpunkter beaktas. Bolaget bör inom ramen för egenkontrollen säkerställa att dagvatten inom fastigheten inte leds orenat till Mälaren. Mälaren utgör drickvattentäkt för mer än två miljoner människor. Utsläpp av orenat dagvatten kan medföra negativ påverkan på vattenkvaliteten i sjön. Vidare är det viktigt att Bolaget ser över sitt ansvar för utredning och efterbehandling av sediment i hamnområdet är förorenat av organiska tennföreningar till följd av användandet av bl.a. tributyltenn i bottenfärger. Egna aktiviteter såsom muddring eller grävning i anslutning till hamnen kan medföra risk för spridning av föroreningar i vattnet.

Tillståndsnämnden yrkar att ett tillstånd för Cementa AB:s verksamhet ska föreskriva villkor för buller, damning, utsläpp till dagvatten, utsläpp från fartyg, kemikalie-hantering samt redovisning av energianvändning. Cementa har som förslag till villkor att buller från verksamheten får som riktvärde inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än 55 dB(A) dagtid, vardagar måndag- fredag kl. 07-18, 45 dB(A) nattetid, samtliga dygn kl. 22-07 och 50dB(A) övrig tid. Momentana ljud mellan kl. 22-07 får högst uppgå till 55dB(A). Vid sökt omfattning kommer 15 fartyg att anlöpa Cementas Hamn. Bolaget framhåller att det är en väl tilltagen omfattning av anlöp och att det verkliga antalet sannolikt kommer att vara lägre. Riktvärdet för buller nattetid är det som enligt Bolaget är svårt att klara vid ett krav motsvarande nyetablering på grund av fartygens bullernivåer. I ansökan har det framkommit att det är svårt att reglera lossning så att den inte sker nattetid på grund av att det sammanlagt tar 21 timmar att lossa cementen. Gyproc som har sin verksamhet på grannfastigheten Bista 4:27 är i sitt tillstånd reglerad med bullervillkor motsvarande nyetablering av verksamhet. Vid klagomål på buller från verksamheterna är det svårt för boende att avgöra om störningar kommer från Gyproc eller Cementa, då verksamheterna ligger så nära varandra. Nämnden anser att bullervilkoren motsvarande nyetablering av industri ska användas om det bedöms vara skäligt. Stoftutsläppen förväntas vid sökt omfattning av antal anlöp uppgå till ca 50 kg per år. För

avdämning av silon och bälgar vid lossning finns två dammfilter installerade på toppen av silon. Cementa AB föreslår att villkor för verksamheten ska föreskriva att punktkällor med stofhaltig luft ska genomgå rening så att renad luft som riktvärde inte ska överskrida 10 mg/Nm³ normal torr gas. Vid olycka med slangbrott på hydraulslang på lastbilar eller vid andra utsläpp riskerar föroreningar att nå dagvattenbrunnar. DUKAR för tätning av dagvattenbrunnar finns enligt ansökan tillgängliga på anläggningen. Nämnden anser att villkor ska föreskriva att saneringsmedel och saneringsutrustning ska finnas lätt tillgängligt så att föroreningar kan hindras från att komma ut i dagvattenbrunnar. Det har vid ett flertal tillfällen förekommit att oljeföroreningar har kommit in till stranden vid Fånäs eller oljeskimmer har observerats på vattnet. Vid Fånäs finns det en badplats och flera strandtomter. För att minska risken med oljespill från fartyg och att dessa når strandområden anser nämnden att det ska finnas villkor om beredskap samt utrustning för sanering av oljespill från fartyg som ligger i hamn. Cementa förvarar ett fåtal kemikalier. Nämnden anser att villkor ska föreskriva att lagring och hantering av kemiska produkter och farligt avfall ska ske så att spill inte kan nå mark eller vatten. Nämnden anser att villkor även ska föreskriva att kemikalier ska förvaras i avloppslöst utrymme eller vallas in. Uppsamlingsvolymen inom invallning ska minst motsvara den största behållarens volym plus tio procent av övriga behållares volym. Enligt det regionala miljömålet om utsläpp av växthusgaser i Uppsala län ska utsläppen som ett medelvärde för perioden 2008-2012 vara minst 4 % lägre än utsläppen år 1990. Även om Bolaget har en relativt sett liten energiförbrukning föreslår nämnden att verksamhetens energiförbrukning fördelat på olika källor samt åtgärder för att minska energiförbrukningen ska redovisas i verksamhetens miljörapport. Energikällor ska också redovisas för den elenergi som förbrukas och det ska anges om ursprunget är förnyelsebara källor.

SÖKANDENS BEMÖTANDE AV UPPGIFTERNA I YTTRANDENA

Bullervillkoren

Bolaget vidhåller sin i ansökan redovisade inställning men vill i tillägg redovisa ytterligare sakskäl. Naturvårdsverket har tagit fram ett omarbetat förslag till vägledning om begränsning av buller från industrier. Remiss på vägledningen är nyligen avslutad så vägledningen är inte formellt publicerad men ger ändå en indikation på Naturvårdsverkets inriktning i tillämpningen av riktvärden för bullerfrågor. Den nya vägledningen är tänkt att ersätta gällande vägledning "Externt industribuller- allmänna råd" (RR 1978:5). I detta förslag finns vägledningstext om vilka sakförhållanden som kan, men inte måste, motivera lägre eller högre värden än de begränsningsvärden som finns i tabell 1 nedan.

Värdena bör ses som utgångspunkt och vägledning vid den individuella bedömningen som görs i varje enskilt fall.

Tabell 1 Begränsningsvärden för immissionsnivåer avseende externt industribuller utomhus angivna som ekvivalent ljudnivå i dBA. Tabellen avser frifältsvärden.

Områdes användning	Helgfri måndag-Fredag Kl 07-18	Kväll kl 18-22	Natt kl 22-07	Momentana Ljud kl 22-07
Arbetslokaler för tyst verksamhet	60	55	55	-
Bostäder för permanent boende och rekreationsytor i bostäders närhet samt vårdlokaler och utbildningslokaler	50	45	40	55
Områden för fritidsbebyggelse och friluftsområden	40	35	35	50

Enligt Naturvårdsverkets kan det finnas skäl som gör att högre eller lägre värden än de som anges i tabell 1, bör tillämpas under en eller flera perioder (dag, kväll eller natt). Vid nyetablering bör dock högre värden än bullernivåerna tillämpas med stor restriktivitet. Tillfällig verksamhet vilket definieras som, en eller någon vecka, kan motivera undantag.

Nedan anger Naturvårdsverkets exempel på sakförhållanden som kan, men inte måste, motivera högre värden än de som anges i tabell 1.

- Industri vars storlek och komplexitet tillsammans med nuvarande lokalisering gör det ekonomiskt orimligt att anpassa verksamheten till nivåerna i tabell 1. Exempel kan vara tyngre industriverksamhet som massa och pappersindustri, stålverk, kemisk processindustri m.m.
- Verksamhetens lokalisering styrs av verksamhetens art (gruvar, täkter, hamnar) och det blir ekonomiskt orimligt att uppnå bullernivåerna.

- Verksamhet med kontinuerlig drift där nattvärdena är svåra att uppnå och detta blir dimensionerande för bullerreducerande åtgärder samtidigt som det är ekonomiskt orimligt att anpassa verksamheten så att nivåerna i tabellen innehålls.
- Verksamhet som måste bedrivas helt eller delvis utomhus och om det därför är ekonomiskt orimligt att bullerdämpa (exempel kan vara sågverk, sorteringsanläggningar m.m.)
- Verksamhet med kort avstånd mellan industrin och omgivande bebyggelse, där det bedöms praktiskt och ekonomiskt orimligt att uppnå bullernivåerna.
- Befintliga verksamheter vars bidrag till den totala bullernivån är försumbart jämfört med andra källor. Detta förhållande kan dock förändras om buller-reducerande åtgärder genomförs på övriga bullerkällor.

Bolagets verksamhet är en befintlig verksamhet. Vidare anser Bolaget att bullernivåer på 45 dB(A) nattetid maximalt 120 timmar per år, motsvarande 14 nätter per år är att betrakta som en tillfällig störning som borde kunna medges undantag från begränsningsvärdena i tabellen 1. Vidare är verksamhetens lokalisering styrd av verksamhetens art (hamn) vilket även det kan motivera ett högre värde. Bolaget känner inte till några klagomål om buller från verksamheten. Vid eventuella klagomål behöver inte boende i området själva avgöra om störningen uppkommit från Cementsa, Gyproc eller annan närliggande verksamhet. Får tillsynsmyndigheten kännedom om klagomål är myndigheten välkommen att kontakta Bolaget för att kontrollera om lossning pågått vid anläggningen vid aktuell tidpunkt. Bolaget för loggboken över lossningen. Vidare har Bolaget föreslagit följande villkor för tillståndet för att informera tillsynsmyndigheten om att eventuell störning kan förekomma nattetid ”Anmälan om nattlig lastning och lossning av fartyg ska ske innan den startas till tillsynsmyndigheten”.

Damningsvillkor

Håbo kommun yrkar att villkor ska skrivas för damning. Kommunen har inte heller motsatt sig Cementsa föreslagna villkorsnivå om 10 mg/Nm³. Upplands-Bro kommun har inte heller lämnat några synpunkter gällande damning. Bolaget har inget att invända mot Håbo kommuns krav på villkor för stoftutsläpp.

Villkor för skydd av dagvattenbrunnar

Håbo kommun yrkar att villkor ska föreskriva att saneringsmedel och saneringsutrustning ska finnas lätt tillgängligt för att förhindra utsläpp till dagvattenbrunnar. Upplands-Bro kommun anser att Bolaget inom ramen för egenkontrollen bör säkerställa att dagvatten inte avleds orenat till Mälaren. Bolaget har inget att invända mot att tillståndsbeslutet innehåller ett villkor angående skydd av dagvattenavlopp och föreslår villkorstexten ”Saneringsmedel

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

21 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

och saneringsutrustning ska finnas tillgängligt för att läckage som uppkommer på fastigheten ska kunna stoppas och avhjälpas. Vid större utsläpp ska Räddningstjänsten tillkallas. Rapportering av händelser ska ske till tillsynsmyndigheten”.

Villkor för beredskap och saneringsutrustning för oljeutsläpp från fartyg
Håbo kommun yrkar att villkor för utsläpp från fartyg ska föreskrivas. Upplands-Bro kommun har inte yrkat på något särskilt villkor i denna fråga. Att det förekommer oljeskimmer vid stranden i Fånäs som misstänks komma från verksamheter i Kalmarviken är inget som kommit till Bolagets kännedom. Lossning av anlitade fartyg övervakas av personal vid kaj och ombord på fartyget och något oljeutsläpp från fartygen har inte uppkommit från verksamheten. Bolaget har dock inget att invända mot att tillståndsbeslutet innehåller ett villkor angående beredskap och utrustning för sanering av ett eventuellt oljeutsläpp från fartygen och föreslår följande villkorstext ”*Länsor ska finnas tillgängliga för att ett eventuellt oljeutsläpp från fartyg ska kunna stoppas och avgränsas. Vid utsläpp ska Räddningstjänst tillkallas. Rapportering av händelser ska ske till tillsynsmyndigheten”.*

Villkor rörande förvaring av kemiska produkter och farligt avfall
Håbo kommun yrkar att villkor för kemikaliehantering ska föreskrivas. Upplands-Bro kommun har inte yrkat på något särskilt villkor i denna fråga.

Bolaget har dock inget att invända mot att tillståndsbeslutet innehåller ett villkor angående förvaring av kemiska produkter samt farligt avfall och föreslår följande villkorstext ”*Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras inom täta invallade ytor eller i avloppslösa utrymmen. Invallningen ska rymma det inom invallningen största emballagets volym plus 10 % av resterande lagringsvolym. Villkoret omfattar inte förvaring av mindre mängder i direkt anslutning till förbrukningsstället”.*

Redovisning av energi i miljörapport

Håbo kommun yrkar att villkor för redovisning av energianvändning ska föreskrivas. Upplands-Bro kommun har inte yrkat på något särskilt villkor i denna fråga. Bolaget har inget att invända mot att i miljörapporten rapportera energiförbrukning och energikällor men anser att detta kan hanteras inom ramen för tillsynen av verksamheten och inte regleras i form av ett villkor i tillståndsbeslutet.

Sediment hamnbassäng

Upplands-Bro kommun har påtalat vikten av att Bolaget ser över sitt ansvar för utredning och efterbehandling av sediment i hamnen enligt 10 kap. miljöbalken.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

22 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

Håbo kommun har inte yttrat sig i denna fråga. Bolaget är medveten om att åtgärder som grävning och muddring av sediment vid hamnen är att betrakta som vattenverksamhet som minst ska anmälas till Länsstyrelsen. Någon grävning eller muddring är inte planerad i verksamheten men blir så aktuellt hanteras den enligt gällande lagstiftning.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har ändrats (SFS 2007:674) varvid en helt ny bilaga tillkommit. Ändringen av 28 § trädde i kraft den 1 augusti 2007 medan ändringarna i övrigt och den nya bilagan trädde i kraft den 1 januari 2008. Enligt övergångsbestämmelserna ska emellertid äldre bestämmelserna gälla för prövningen och handläggningen av mål och ärenden som inlets före den 1 januari 2008.

Förevarande ärende har inlets före den 1 januari 2008, varför äldre bestämmelser ska gälla för prövningen i ärendet.

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utgör Bolagets hamnverksamhet miljöfarlig verksamhet med SNI- koden 63.22-1, tillståndspliktig verksamhet, som prövas av Länsstyrelsen (prövningsnivå B).

Miljöbalkens mål

Enligt 1 kap. 1 § MB syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. MB ska tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Länsstyrelsen gör i denna del den bedömningen att Bolaget visat att verksamheten kommer att bedrivas så att en hållbar utveckling främjas enligt 1 kap. 1 § MB.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 2 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det s.k. kunskapskravet).

Enligt 2 kap. 3 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (den s.k. försiktighetsprincipen). I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 4 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga. Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism (den s.k. produktvalsprincipen).

Enligt 2 kap. 5 § MB ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de s.k. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand ska förnybara energikällor användas.

Länsstyrelsen gör i denna del den bedömningen att Bolaget visat att verksamheten med föreslagna skyddsåtgärder kommer att bedrivas enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB.

Val av plats

Bolagets depå och hamn i Bålsta är belägen på fastigheten Bista 4:28 i Bista industriområde lokaliserat på västra sidan av Kalmarviken. Viken mynnar ut i Prästfjärden och Mälaren. Enligt den fördjupade översiktsplanen för Bålsta tätort, beslutad av kommunfullmäktige den 15 april 2002 är Bista klassat som industriområde och bevarandeområde. Rekommendationen för området är att den nuvarande markanvändningen bör fortgå. De omgivande fastigheterna består av industrier och annan hamnverksamhet. En småbåtshamn finns cirka 300 m norr om anläggningen. Närmaste bostadsfastighet är belägen på Kalmarvikens östra sida och på ett avstånd av cirka 650 m. Området omfattas av detaljplan (Bista 4:27

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

24 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

m.fl. "Gyproc") antagen av kommunfullmäktige i Håbo kommun den 13 juni 1994. Enligt detaljplanen är området avsett för industriändamål (J) och vattenområdet för hamnändamål (WV). Strandskyddet inom detaljplanen har upphävts.

Enligt 2 kap. 6 § MB ska det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Vid bland annat tillståndsprövning enligt 9 kap. MB ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. MB tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden. Ett tillstånd eller en dispens får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10). Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

Området omfattas av detaljplan och områdesbestämmelser. Bolagets verksamhet strider inte mot dessa. Hinder mot tillstånd utifrån detaljplanesynpunkt eller utifrån områdesbestämmelsesynpunkt föreligger därför inte.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § MB ska Länsstyrelsen säkerställa i ärendet att de miljö kvalitetsnormer som meddelats enligt 1 § samma kapitel uppfylls. Regeringen har i förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft fastställt sådana normer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon. Regeringen har också utfärdat en förordning om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Länsstyrelsen finner att den sökta verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm kommer att överskridas.

Bedömningen av om verksamheten befaras medföra skada eller olägenhet av väsentlig betydelse (2 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen gör den bedömningen att någon sådan skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön som enligt 2 kap. 9 § MB kräver regeringens tillåtelse inte kan befaras i förevarande fall.

Motivering av villkor

Bolagets verksamhet innebär potentiell risk för miljö påverkan genom buller, damning, utsläpp till dagvatten mm. Det finns därför skäl att föreskriva om ett antal villkor för verksamheten. Verksamheten utgörs idag av ett fåtal anlop till hamnen per år, där lossning och rengöring innebär ett knappt dygnslångt arbete per anlop. Sökt tillstånd avser vid maximalt utnyttjande 15 anlop per år.

Damning

Diffus damning förekommer normalt inte, då hanteringen av cementen sker i ett inkapslat och slutet system. För avdamning av silon och bälgar vid lossning är två dammfilter installerade på toppen av silon. Länsstyrelsen delar tillståndsnämnden i Håbo kommuns uppfattning att av Bolaget föreslaget villkor om att punktkällor med stofhaltig luft ska genomgå rening så att renad luft som riktvärde inte ska överskrida 10 mg/Nm^3 är en lämplig utgångspunkt för villkorsskrivning. I de fall diffus damning, nedskräpning eller annan olägenhet av betydelse inträffar bör problemen avhjälpas utan dröjsmål efter samråd med tillsynsmyndigheten.

Lagring och hantering av farligt avfall och kemiska produkter

Bolaget hanterar små mängder kemikalier samt farligt avfall från egna verksamheten. Dessutom får fartygsgenererat avfall lämnas vid hamnen. Länsstyrelsen delar tillståndsnämndens mening att villkor bör reglera lagringen av avfallet och tillgänglighet till saneringsmedel. Inte alla typer av farligt avfall behöver förvaras inom invallning, som exempelvis lysrör och kasserad elektronik. Små mängder kemikalier i direkt anslutning till förbrukningsstället omfattas inte heller av villkoret.

Saneringsutrustning m m

För att minska risken för oljespill från fartyg och att dessa når strandområden vill tillståndsnämnden att det regleras i villkor om beredskap samt utrustning för sanering av oljespill från fartyg. Länsstyrelsen konstaterar att Bolaget redovisat en rutin innebärande att all lossning sker med bemanning. Vid någon form av utsläpp vid lossning kontaktar fartygspersonal och/eller depåpersonalen Räddningstjänst via SOS alarm. Då all lossning sker med bemanning på landsidan i depån finns alltid möjlighet för Räddningstjänsten att bli insläppt på området. Länsstyrelsen finner att saneringsutrustning bör finnas inom anläggningen för direkt insats innan Räddningstjänsten kan vara på plats. Bolaget föreslår att det i villkor bör regleras om att Räddningstjänst ska tillkallas och att rapportering sker till tillsynsmyndigheten vid utsläpp. Länsstyrelsen finner det väl motiverat att i villkor reglera om att nödvändig utrustning till skydd mot utsläpp finns på plats, däremot bör det vara naturligt att tillkalla Räddningstjänst vid behov samt att rapportera till tillsynsmyndighet om olika incidenter utan att det behöver regleras närmare i särskilt villkor.

Buller

När Länsstyrelsen prövar miljöfarliga verksamheter, befintliga eller nyetableringar, är alltid utgångspunkten att nyetableringsvärden enligt Naturvårdsverkets råd och riktlinjer ska innehållas. De högsta ljudnivåerna från hamnverksamheten härrör troligen från de fartygsbaserade kompressorerna. Bolaget anser att man inte har rådighet över fartygens bullerkällor vid gång

och/eller över fartygens konstruktion. Maximalt antal lossningar per år är femton stycken, vilket är något mer än en lossning per månad. Bolaget menar också, med hänvisning till Naturvårdsverkets förslag till ny vägledning om begränsning av buller från industrier, att bullernivåer på 45 dB(A) nattetid, maximalt 14 dagar nätter per år, är att betrakta som tillfällig störning som borde vara en omständighet som borde kunna ge undantag från (förslagets) begränsningsvärde nattetid om 40 dB(A). Ytterligare en omständighet som anges i Naturvårdsverkets förslag till vägledning som kan, men inte måste, motivera högre värden är att verksamhetens art (som exempelvis en hamn) styr lokaliseringen. Detta sammantaget gör att Bolaget anser att villkor för nyetablerad industri inte är motiverade och alltför stränga. Länsstyrelsen anser att all verksamhet som inbegriper lastning/lossning, även om det gäller lossningsutrustning som är fartygsbaserad, ska omfattas av bullervillkor. I normalfallet ska nyetableringsvärden gälla. Det är dock oklart om vilka åtgärder som kan vidtas för att nedbringa ljudnivåerna samt de ekonomiska konsekvenserna av detta. Ett särskilt utredningsvillkor bör därför formuleras om buller.

Energi

Hushållning med energi är ett prioriterat sakområde. Även om Bolaget har en relativt sett liten energiförbrukning, föreslår tillståndsnämnden att verksamhetens energiförbrukning fördelat på olika källor samt åtgärder för att minska energiförbrukningen ska redovisas i verksamhetens miljörapport. Energikällor ska också redovisas för den elenergi som förbrukas och det ska anges om ursprunget är förnyelsebara källor. Bolaget har inget att invända mot att i miljörapporten rapportera energiförbrukning och energikällor men anser att detta kan hanteras inom ramen för tillsynen av verksamheten och inte bör regleras i form av ett villkor i tillståndsbeslutet. Länsstyrelsen konstaterar att verksamheten som sådan inte tillhör de mer energikrävande branscherna. Länsstyrelsen bedömer att frågan om energihushållning, i detta fall, bäst bedrivs i den löpande tillsynen av verksamheten och att Bolaget som underlag för arbetet med energifrågor åtagit sig att i miljörapporten redovisa energiförbrukning och energikällor.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen anser att, om föreskrivna villkor iakttas, verksamheten går att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i MB samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser. Tillstånd ska lämnas till verksamheten. Skäl föreligger att förordna om omedelbar verkställighet enligt 22 kap.28 § MB.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

27 (27)

2009-10-01

Dnr: 551-5983-05

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Nacka tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöszakknig. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Lars Andersson, miljöenheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

BILAGOR

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Tillståndsnämnden i Håbo kommun, 746 80 Bålsta

Kommunstyrelsen i Håbo kommun, 746 80 Bålsta

Miljö- och teknikförvaltningen i Håbo kommun, 746 80 Bålsta

Transportstyrelsen, Sjöfartsavdelningen, Box 653, 601 15 Norrköping

Fiskeriverket, Utredningskontoret, Box 423, 401 26 Göteborg

Upplands-Bro kommun, 196 81 Kungsängen